

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Schola artificii – Inovace výuky pracovních činností zavedením moderních forem praktických tvořivých činností s ohledem na popularizaci tradičních regionálních oborů a charakter trhu práce v regionu
reg. číslo **CZ.1.07/1.1.16/01.0062**

Výrobní řada: 2

Pracovní list: PL_2.2.7.

Materiál: kůže

Téma: Náramek přátelství aneb Vinnetou by záviděl

1. Doplňte do textu vhodná slova.

Nápověda: sportovní, vepřovice, lesku, usně, líci, obuvi, přírodní

Kůže

Nejčastěji používaný _____ materiál s ideálními vlastnostmi pro výrobu _____. Používané materiály - hověziny, _____, koziny, koniny, teletiny, reptilie Kůže je prodyšná, měkká, má velmi dobré absorpční schopnosti a je schopna se přizpůsobit individuálnímu tvaru nohy. Rozeznáváme několik základních druhů usní: Kůže jako materiál je nezpracovaná surovina z kůže obratlovců – z jejich tělního pokryvu. Zpracovaná kůže se nazývá useň.

- **Hladká kůže**

Má jemně strukturovaný povrch s malými póry, který může být zpracován v matu nebo _____.

- **Lakovaná kůže**

Kůže s hladkým a vysoce lesklým povrchem, který je docílen lakovou úpravou _____. Její povrch je velmi choulostivý na mechanické poškození, chemické vlivy, rozmáčení a mráz.

- **Nubuk**

Je kůže broušená po _____. Podkategorií je tzv. "psavý nubuk", který nechává i po velmi jemném kontaktu prstů nebo jiných předmětů na líci stopy odstranitelné dalším přetřením nebo překartáčováním.

- **Velur (semiš)**

Je kůže broušená po rubu, vlas zůstává na povrchu, lidový název je semiš. Je méně náchylný na poškození než nubuk.

- **Spodková kůže**

Je druh usně, která se používá na výrobu podešví pro společenskou obuv. Je velmi citlivá na vlhko a nerovný povrch.

- **Povrstvená kůže**

Povrstvená kůže je kůže, jejíž lícová vrstva je opatřena tenkým, např. polyuretanovým nánosem. Tím je dosaženo zvýšené životnosti a snazší údržby materiálu, používá se např. pro _____ obuv.¹

2. Jaký je rozdíl mezi pojmem kůže a useň?

3. Co vše se z kůže může vyrábět?

4. Přečtěte si pozorně následující text a odpovězte na otázky.

Úkolem koželuha je zpracovávat všechny druhy kůží (hovězin, konin, teletin, vepřovic, kozin, skopovic apod.) fyzikálně-chemickým i mechanickým způsobem.

Pracovními činnostmi jsou příprava různých chemických roztoků a lázní pro zpracování kůží a usní (činicí břečky, barvicí lázně) - třídění kůží a usní k dalšímu zpracování - loužení kůží sirnično-vápenatými louhy - činění kůží chromem nebo tukem včetně včetně řízení činicího procesu, úpravy a regulace koncentrace lázně - mazání, ždímání, barvení, likrování a plnění usní pryskyřičnými látkami - ořezávání, štípání a odchlupování kůží - dálkové řízení technologických procesů mokré koželužské dílny.

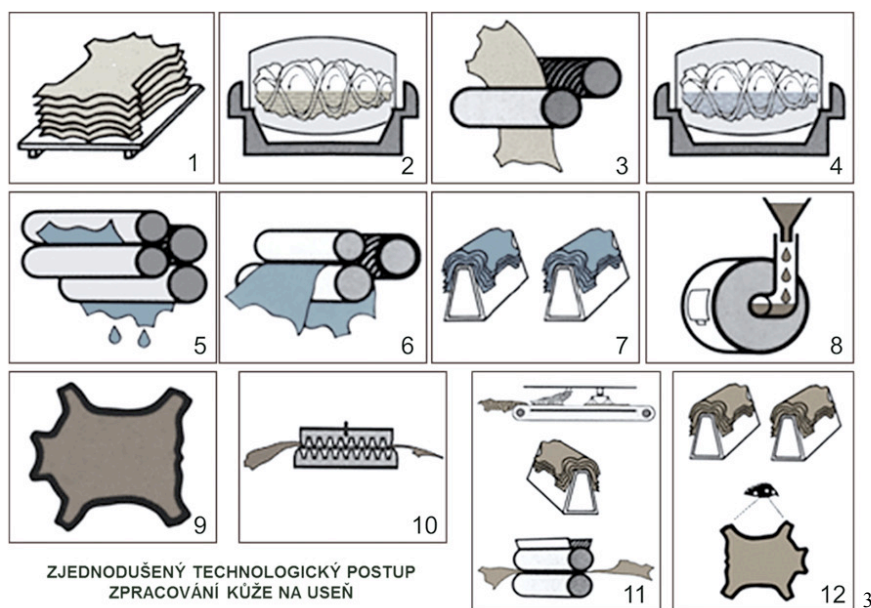
Povolání je vykonáváno v dílnách a provozech, kde je třeba počítat s vlivy chemických látek.

Pracovními prostředky jsou např. ždímací, mízdřící, postruhovací, štípací, barvicí, žehlící stroje, teplovzdušná zařízení, sušárny, sudy, jámy, ruční pomůcky a nástroje opracování usní.

Předpokladem pro úspěšný výkon povolání je vyučení, zručnost, rychlost reakce. Nevhodné pro občany s vadami páteře, epilepsií a jinými záchvatovými stavy, nemocemi zažívacího ústrojí, zvláště jater, chronickými nemocemi ledvin, chronickými nemocemi dýchacího ústrojí, alergiemi a kožními nemocemi, se sklonem k toxikomanii.²

- Kdo to je koželuh a co dělá?
- V jakém koželuh pracuje prostředí?
- S čím koželuh pracuje?
- Jaký by měl koželuh být a co by měl znát?
- Pro koho práce koželuha není vhodná?

5. Poskládejte podle obrázku zjednodušený postup zpracování kůže na usně. Činnosti od 1 do 6 jsou seřazeny správně, od 7 do 12 se o seřazení musíte pokusit sami:)

- Skladování a třídění kůže podle jakosti
- Máčení - odstranění drobných nečistot a solí
- Mízdření -zbavování kůže zbytků masa, šlach a tuku
- Činění -Vyčištění kůže různými kyselinami, tříslovinami
- Ždímání
- Seřezávání (tloušťková egalizace) - vyrovnání tloušťky kůže v celém povrchu

___Kontrola kvality – třídění usně

___ Neutralizace, barvení, konzervace - Neutralizace kyselin - Konzervace způsobuje měknutí

___Třídění

___Měkčení- natahování usně do různých směrů

___Sušení

__Konečná povrchová úprava – žehlení, barvení, lisování reliéfů, leštění usně

Zdroje:

¹Svršek, podšívka, kůže. [online]. [cit. 2014-05-08]. Dostupné z:

<http://www.bata.cz/vse-o-obuvi/technologie/materialy.html>

²Průvodce světem povolání. [online]. [cit. 2014-05-08]. Dostupné z:

<http://www.occupationsguide.cz/cz/povol/povolani.aspx?Par=293.htm>

³Zpracování kůže. [online]. [cit. 2014-05-08]. Dostupné z:

<http://www.n-i-s.cz/cz/z-kuze/page/448/>